PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Dębicy
39-200 Dębica, ul. Parkowa 2
e-mail: psse.debica@sanepid.gov.pl
telefon: (14) 68-09-370
Fax: (14) 68-09-371

Dębica, 31.08.2023 r.

Znak sprawy: PSK.9020.61.10.2023

wg rozdzielnika

Z uwagi na wzrost zakażeń bakterią Legionella w woj. podkarpackim, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Dębicy, przesyła poniższe informacje do służbowego wykorzystania, celem zapewnienia odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w budynkach oświatowych.

Utrzymanie we właściwym stanie instalacji ciepłej wody użytkowej, instalacji klimatyzacyjnej w podmiotach oświatowych jest priorytetem, w celu zapobiegania występowania chorób zakaźnych lub zakażeń , w tym Legionella.

Legionella pneumophila i bakterie z nią spokrewnione wywołują chorobę legionistów, zwaną legionellozą, to postać zapalenia płuc. Łagodniejszą postacią choroby jest zakażenie dróg oddechowych zwane gorączką Pontiac. Bakteria ta jest groźna dla osób z obniżoną odpornością, ludzi starszych i dzieci. Zazwyczaj rozwija się wskutek inhalacji małych kropel wody (aerozoli) zanieczyszczonych bakterią *Legionella*, stąd tak ważne jest odpowiednie postępowanie i nadzór nad prawidłową eksploatacją instalacji wodnej czy instalacji klimatyzacyjnej.

Jak można zarazić się chorobą legionistów?

Chorobą tą zaraża się poprzez wdychanie powietrza zawierającego bakterie *Legionella* w aerozolu, który może nie być widoczny. Taki aerozol tworzy się z kropelek wody zawierającej te bakterie, powstające w wyniku puszczenia wody z kranu czy prysznica, spłukiwania toalety czy z bąbelków generowanych w wannach z hydromasażem. Bakterie mogą żyć i namnażać się w temperaturze od 20°C do 45°C, przy czym ryzyko jest większe w wyższej temperaturze. Występują one w środowisku naturalnym, w rzekach, jeziorach czy wilgotnej ziemi, lecz ich ilość jest zwykle niewielka. Za to wysoką liczebność stwierdza się w nieodpowiednio utrzymywanych sztucznych systemach wodnych. Bakterie z rodzaju Legionella wykazują dużą zdolność adaptacji do różnych warunków środowiskowych (m.in. temperaturowych).

Warunki sprzyjające rozwojowi bakterii *Legionella*:

- Temperatura wody pomiędzy 20°C a 45°C
- Zastój lub wolny obieg wody
- Duże stężenie drobnoustrojów, w tym glonów, ameb, śluzowców i innych bakterii
- Obecność biofilmu, kamienia, osadu, mułu, rdzy lub innej materii organicznej
- Zniszczone elementy sieci wodno-kanalizacyjnej, takie jak łączniki gumowe, które mogą być źródłem substancji odżywczych zwiększających wzrost bakterii

Utrzymanie odpowiedniej temperatury wody jest podstawowym działaniem kontroli i zapobiegania namnażaniu się bakterii Legionella w wewnętrznych instalacjach wodnych, tzn. temperatura wody ciepłej w podgrzewaczu powinna być wyższa niż 60 °C, a w kurkach czerpalnych wynosić co najmniej 55 °C – na podstawie *§ 120 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (tekst jednolity Dz.U.2022, poz.1225).* Jeśli korzystamy z podgrzewaczy magazynujących wodę musimy liczyć się z tym, że bakteria może znaleźć się w naszym otoczeniu, a do zakażenia może dojść podczas codziennych kąpieli lub nawet mycia rąk. W celu zapobiegania i zwalczania

źródeł zakażenia bakteriami *Legionella* należy regularnie czyścić końcówki kranów z osadów i kamienia. Ważnym elementem nadzoru jest okresowa dezynfekcja termiczna instalacji wodnej, która polega na przegrzaniu wody do ok 70°C i przepuszczeniu jej przez instalację w całym budynku. Przy ww. czynnościach należy wziąć pod uwagę stan techniczny i wytrzymałość instalacji na ww. temperaturę. W związku z powyższym zaleca się konsultację ze specjalistą/hydraulikiem w celu określenia wytrzymałości instalacji wodnej na tak wysoką temperaturę.
Jednocześnie zaznacza się, że szczególnie korzystne warunki rozwoju Legionelli występują w **parownikach klimatyzatorów**, nawilżaczach powietrza, filtrach powietrza oraz innych urządzeniach wytwarzających areozol wodno-powietrzny. Przy korzystnych warunkach (duża wilgotność, zachmurzenie i mgła) z miejsc takich jak np. klimatyzator bakterie te mogą rozprzestrzeniać się w postaci aerozolu na znaczne odległości. Stąd tak istotne jest zapobieganie rozwojowi Legionelli w urządzeniach klimatyzacyjnych, znajdujących się w budynkach czy samochodach. Podczas normalnej eksploatacji należy zwracać uwagę przede wszystkim na utrzymanie odpowiedniej wilgotności przepływającego powietrza, aby zapobiec gromadzeniu się obrostów biologicznych (biofilmu) na urządzeniach. Najważniejszym środkiem zapobiegawczym jest jednak utrzymanie instalacji w odpowiednim stanie higienicznym oraz technicznym. W tym celu koniecznie trzeba przeprowadzać okresowe kontrole stanu technicznego instalacji, na bieżąco naprawiać lub wymieniać uszkodzone elementy oraz okresowo czyścić i dezynfekować instalację. Przy wyborze preparatu do odkażania instalacji klimatyzacyjnej należy kierować się takimi jego właściwościami, jak oddziaływanie na szerokie spektrum drobnoustrojów (w tym oczywiście na bakterie Legionella pneumophila).

Reasumując, w celu zredukowania niebezpieczeństwa namnażania się pałeczek Legionella i wystąpienia zakażeń inhalacyjnych, należy przestrzegać powyższych zaleceń przy równoczesnym zachowaniu odpowiedniego reżimu sanitarnego oraz systematycznym wprowadzaniu zmian konstrukcyjnych w instalacjach rozprowadzających wodę wewnątrz budynków. Obowiązek ten spoczywa na właścicielu, posiadaczu lub zarządzającym nieruchomością, który zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. 2023, poz. 1284 ze zm.), powinien utrzymywać nieruchomość w należytym stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym. Ponadto, Tut. Inspektor Sanitarny informuje, że za jakość wody (do wodomierza głównego) odpowiadają przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, a z kolei za jakość wody w dalszym odcinku instalacji wodociągowej odpowiada właściciel/administrator budynku (*art. 5 ust.2 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2023 r., poz 537)).*

W związku z powyższym Tut. Inspektor Sanitarny obliguje do przestrzegania ww. zaleceń i zapoznania się z wytycznymi, jakimi powinny się kierować placówki oświatowo-wychowawcze w ramach działań zapobiegających zakażeniom bakteriami z grupy *Legionella.* Ww. informacje dostępne są na stronie Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rzeszowie w domenie: https://www.gov.pl/web/wsse-rzeszow/wytyczne-dla-placowek-oswiatowo--wychowawczych-dotyczace-postepowania-z-ciepla-i-zimna-woda-w-wewnetrznych-systemach-wodociagowych

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Dębicy
Barbara Więcek

.....

(podpis i pieczęć PPIS w Dębicy)